

Nr 139.

Av greve **Spens**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

I proposition nr 73 till innevarande riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse. Förslaget avser förbud för bankbolag att övertaga annat bankbolags rörelse, där ej Konungen funnit övertagandet vara till nytta för det allmänna och därtill lämnat tillstånd, varjämte detta förbud är i förslaget kompletterat med bestämmelse, att bankbolag ej utan Konungens tillstånd må förvärva aktier i annat inländskt bankföretag, som ej är emissionsbank, eller i utländskt bankföretag.

Mot införande av kontroll över banksammanslagningar synes i och för sig icke vara något att erinra.

På sätt av det vid den kungl. propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet framgår, avses emellertid, att den nu föreslagna lagen skall vinna tillämpning även beträffande sådana banksammanslagningar, angående vilka vid tiden för lagens ikraftträdande preliminära avtal träffats, men definitiva beslut ännu icke fattats.

Beslut om banksammanslagning måste enligt 86 § i banklagen av varje bank, som sammanslagningen avser, fattas å två på varandra följande bolagsstämmor, därav minst en ordinarie, och å den stämma, som sist hålles, biträdas av minst två tredjedelar av de röstande. Om nu endast en, men ej bägge dessa bolagsstämmor antagit sammanslagningen, då den föreslagna lagen trädde i kraft, skulle lagen gälla även en sådan sammanslagning, ehuru avtal därom — låt vara ej ännu fullt bindande — redan träffats.

Det synes emellertid angeläget, att principen, att redan träffade avtals giltighet icke göres beroende av senare tillkommen lag, vidmakthålles. Fasthålles ej denna princip, införes i det allmänna medvetandet en känsla av rättsosäkerhet, som måste inverka menligt med avseende å hela samhällslivet.

Beträffande nu föreliggande förslag kommer väl att häremot invändas, att lagen ifråga ej är avsedd att vinna tillämpning på redan definitivt ingångna avtal. Emellertid torde en sådan invändning, även om den ur formell synpunkt möjligen kan försvaras, ej hava tillräcklig betydelse, om man tar hänsyn till de praktiska realiteterna i förevarande fall. Till avtalet, särskilt om detsamma godtagits av bolagsstämma med sådan majoritet, att det senare bolagsstämmobeslutet framstår såsom en ren formalitet, hava givetvis av de kontraherande bankerna och av de enskilda aktieägarna knutits förberedande arbete och anordningar för den ifrågasatta utvidgade verksamheten samt ekonomiska dispositioner av sådan betydelse, att en eventuell vägran av fastställelse å beslutet skulle kunna medföra påföljder av synnerligen kännbar beskaffenhet.

Stöd för den nu angivna uppfattningen synes mig förefinnas i vad den för utredning av förevarande m. fl. frågor tillsatta kommittén anfört om önskvärdheten att på så tidigt skede som möjligt få fråga om bank-sammanslagning prövad.

Med åberopande av vad jag sålunda anfört, får jag hemställa,

att riksdagen måtte för sin del besluta, att till ifrågavarande lag skall fogas en övergångsbestämmelse av följande innehåll:

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling; dock att vad i 254 a § stadgas ej skall äga tillämpning å bank-sammanslagning, angående vilken vid tiden för lagens ikraftträdande beslut blivit å en bolagsstämma i en var av de avhandlande bankerna fattat, ehuru det definitiva fastställandet därav genom beslut å ytterligare en bolagsstämma ännu ej skett.

Stockholm den 15 februari 1919.

J. W. Spens.